

Vodstvo

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana, 01 5898 413, www.gzs.si,
e-mail: kabinet@gzs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT
Kotnikova 5
1000 Ljubljana
Gp.mgts@gov.si
Gospod Matjaž Han, minister

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
Direktorat za civilno pravo
Župančičeva 3
1000 Ljubljana
Gp.mp@gov.si
Gospod Miha Verčko, generalni direktor

Datum: 4. december 2023

Zadeva: Stališče Gospodarske zbornice Slovenije do Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o odgovornosti za proizvode z napako (Product Liability Directive – PLD)

Na Gospodarski zbornici Slovenije (v nadaljevanju: GZS) smo obravnavali Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o odgovornosti za proizvode z napako (v nadaljevanju: predlog PLD), ki je trenutno v zakonodajnem postopku na ravni EU. GZS kot polnopravna članica mednarodnih gospodarskih združenj EUROCHAMBRES, ORGALIM in International Chamber of Commerce (ICC) skrbi za aktivno vključevanje predstavnikov slovenskega gospodarstva v postopke oblikovanja evropskih predpisov že v fazi njihove priprave. Menimo, da je le na tak način mogoče preprečiti nepotrebna dodatna administrativna bremena za podjetja ter doseči ustrezno uravnoteženost med potrošniškimi cilji na eni ter gospodarskimi cilji na drugi strani, ki naj vodi v ohranjanje konkurenčnosti slovenskih podjetij znotraj in onkraj notranjega trga EU. V času ohlajanja gospodarske klime v EU, razpadanja globalnega koncepta svobodne trgovine in naraščajočega strateškega rivalstva EU z ekonomijami tretjih držav, je skrb za globalno konkurenčnost slovenskih podjetij toliko pomembnejša.

V nadaljevanju vam pošiljamo stališče GZS do predloga PLD; najprej povzetek ključnih poudarkov stališča, v nadaljevanju pa podrobnejše pripombe k posameznim predlogom novih rešitev PLD. Predlagamo, da pristojni ministrstvi predloge in pripombe GZS smiselno upoštevata in vključita v skupno stališče RS ter ga ustrezno zagovarjata na ravni EU.

POVZETEK KLJUČNIH POUČILKOV STALIŠČA GZS:

Vzdrževanje pravičnega ravnovesja med interesi potrošnikov in proizvajalcev je glavni cilj veljavne *Direktive Sveta z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako*, vse od njenega sprejetja. Zato na GZS izražamo zaskrbljenost, ker **predlog PLD predstavlja bistven odklon od tega osnovnega načela**, saj uvaja nekatere spremembe veljavnega režima produktne odgovornosti, ki ustvarjajo **očitno neravnovesje med pravicami potrošnikov in podjetij**. Gre predvsem za naslednje rešitve predloga PLD:

- razširitev pravil o odgovornosti za izdelek tudi na t.im. digitalne vsebine (npr. programska oprema, digitalne vsebine) in nove tehnologije (npr. umetna inteligenca);
- razširitev možnih odškodninskih zahtevkov tudi na nepremoženjsko škodo (morebitna izguba podatkov, duševne bolečine) in izgubo oz. poškodovanje podatkov;
- sproščanje pogojev za uveljavljanje odškodninskih zahtevkov, zlasti preko daljšega objektivnega zastaralnega roka in črtanja najnižjega vrednostnega praga škode; in
- odstop od splošnega načela dokazovanja obstoja napake, škode in vzročne zveze med obema, skozi uvedbo izjem (pravnih domnev) v korist tožnikov in vzpostavitev *de facto* učinka obrnjenega dokaznega bremena.

Vpliv predlaganih sprememb je po mnenju GZS daljnosežen in bo bistveno vplival na proizvajalce, uvoznike, distributerje, zastopnike in trgovino nasploh, posledično pa tudi na obnašanje potrošnikov, predvsem **v smeri spodbujanja industrije pravednosti**. Dokler EU nima popolnega nadzora nad uvozom proizvodov iz tretjih držav v EU in možnosti uveljavljanja regresnih zahtevkov do proizvajalcev iz tretjih držav za proizvode z napako, ki povzročijo škodo, so predlagani ukrepi (poleg višje cene dela, energentov, surovin, razvoja, certificiranja proizvodov idr.) škodljivi tako za proizvajalce v EU kot tudi za uvoznike in ostale udeležence dobavnih verig. Predlagane spremembe bi namreč zaradi nesorazmerno večjega obsega prevzetega poslovnega tveganja pomenile tudi **zvišanje zavarovalnih premij za podjetja v EU in spreminjanje ustaljene sodne prakse na škodo nepredvidljivosti pravnih razmerij**. Predlagane spremembe PLD ne nazadnje prinašajo tudi **veliko tveganje oziroma negativno spodbudo za inovacije** na strani proizvajalcev ter **razvoj novih izdelkov in storitev v EU**.

Skladno z navedenim zastopamo **stališča**, ki so podrobneje utemeljena v nadaljevanju:

- pozivamo k previdnosti pri opredelitvi »proizvoda«, v izogib preširoki definiciji. Ta naj upošteva stanje tehnološkega razvoja, istočasno pa naj ga administrativno ne prehitava;
- objektivna odgovornost ni primerna predpostavka za določanje odškodnin za nepremoženjsko škodo ali za izgubo oz. poškodovanje podatkov v sistemu produktne odgovornosti;
- ohraniti naj se dosednji minimalni vrednostni prag 500 EUR za uveljavljanje odškodninskih zahtevkov in 10-letni objektivni zastaralni rok;
- nasprotujemo širjenju nabora dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri oceni ali gre za proizvod z napako in pozivamo k rešitvam, ki temeljijo na empiriki (»evidence-based«);
- proizvajalčeva odgovornost naj bo izključena v primerih, ko je proizvajalec sprejel razumne ukrepe (npr. ustrezna navodila ali opozorila potrošnikom);
- proizvajalci ne bi smeli odgovarjati v okoliščinah, ko dejansko nimajo nadzora nad tveganjem, ki izhaja iz samega proizvoda ali ko je tveganje že prešlo na drugo stranko;
- ključni instituti civilnega prava kot so napaka na proizvodu, nastala škoda ter vzročna zveza med njima, ki ju mora dokazati tožnik, naj se brez izjem ohranijo tudi v prihodnje.

Na vseh navedenih področjih bi bilo po mnenju GZS potrebno predlog PLD ponovno pretehtati, s ciljem zagotoviti pravično ravnovesje med interesi gospodarstva in potrošniki, ohranitve pravne varnosti ter konkurenčnosti gospodarstva EU.

1. Nekonsistentnost predloga PLD s temeljnim načelom harmonizacije

Uvodoma opozarjamo, da predlog PLD mestoma nasprotuje osnovnemu namenu direktive, ki je harmonizacija oziroma približevanje pravnih redov držav članic EU na zadevnem področju.

Na primer 2. odst. 7. člena predloga PLD določa, da kadar ima proizvajalec proizvoda z napako sedež zunaj EU, države članice zagotovijo, da sta *lahko* uvoznik proizvoda z napako in pooblaščen zastopnik proizvajalca solidarno odgovorna za škodo, ki jo je povzročil ta proizvod. Beseda *lahko* prepušča državam članicam preširoko diskrecijsko pravico. Glede na določilo, da države članice poljubno urejajo posamezna področja v svoji notranji zakonodaji to pomeni, da bodo lahko v primeru proizvajalca proizvoda z napako s sedežem zunaj EU nekatere države članice določile, da sta za škodo, ki jo je povzročil tak proizvod, solidarno odgovorna uvoznik in pooblaščen zastopnik proizvajalca, druge države članice pa odgovornosti teh dveh subjektov v dobavni verigi ne bodo predvidevale. V praksi to pomeni diametralno (fundamentalno) različna pravna pravila znotraj enotnega trga EU, kar je v neskladju s samim harmonizacijskim ciljem direktive in poslovne subjekte na enotnem trgu postavlja v bistveno različne položaje glede konkurenčnosti, v odvisnosti od pripadnosti posamezni državi članici.

2. Širitev definicije »škode« in sproščanje pogojev za vlaganje zahtevkov

Opredelitev »škode« v skladu z veljavno direktivo (1985) obsega škodo, povzročeno s smrtjo, telesnimi poškodbami in premoženjsko škodo. Veljavno ureditev ocenjujemo kot ustrezno.

Predlog PLD pa na drugi strani predvideva razširitev področja uporabe direktive tudi na *nepremoženjsko škodo in izgubo oziroma poškodovanje podatkov*. Po našem mnenju objektivna odgovornost ni primerna predpostavka za določanje odškodnin za nepremoženjsko škodo v sistemu produktne odgovornosti. Nepremoženjsko škodo je izjemno težko opredeliti in oceniti. Poleg tega enotna opredelitev nepremoženjske škode na ravni EU ne obstaja, kar bi privedlo do divergentne sodne prakse držav članic na področju produktne odgovornosti, pomanjkanje pravne varnosti in novih ovir za čezmejno poslovanje podjetij, zlasti MSP. Kar zadeva izgubo ali poškodovanje podatkov, so takšne kršitve na ravni EU že zajete v uredbi GDPR. Več različnih režimov varstva potrošnikov znotraj (že neoptimalno delujočega) enotnega trga EU povzroča dodatno tveganje za proizvajalce, trgovce in distributerje ter dodatne stroške za prilagoditev poslovanja različnim režimom v posameznih državah članicah. Evropski zakonodajalec ni ponudil nobenega prepričljivega argumenta ali empirične analize, iz katere bi izhajalo, da je trenutno veljavna opredelitev »škode« iz Direktive 1985 preozka. Zato ocenjujemo, da bi bila tako daljnosežna sprememba, kot je širitev pojma škode tudi na nepremoženjsko škodo in izgubo oziroma poškodovanje podatkov, v danih razmerah nepremišljena, preuranjena in škodljiva za pravno varnost na enotnem trgu EU.

Predlog PLD prav tako odpravlja najnižji vrednostni prag škode 500 EUR, kar pomeni, da bi bilo po novem mogoče vlagati zahtevke za škodo katere koli vrednosti, tudi povsem bagatelne zahtevke, kar pomeni potencialno veliko obremenitev za podjetja (zlasti MSP) in za sodni sistem v EU. Zato menimo, da je potrebno ohraniti minimalni vrednostni prag 500 EUR za posamezno škodo kot pogoj za uveljavljanje odškodninskega zahtevka. Cilj teh varovalk po štirih desetletjih veljavnosti direktive ostaja enak oziroma je dandanes še bolj aktualen, saj se je treba izogniti potencialnemu množičnemu nadlegovanju podjetij z velikim številom (tudi bagatelnih) zahtevkov male vrednosti oziroma tveganju izpostavljenosti podjetij takim zahtevkom. Z namenom učinkovitega varstva pravic potrošnikov oz. reševanja sporov male vrednosti (manj kot 500 EUR) bi zato bilo treba razmisliti o spodbujanju alternativnih oblik reševanja sporov za odškodninske zahtevke kot je denimo mediacija in druge oblike ADR.

3. Podaljšanje objektivnega zastaralnega roka na 15 let

Predlog PLD ohranja 3-letni subjektivni zastaralni rok za uveljavljanje odškodninskih zahtevkov, vendar pa na drugi strani podaljšuje objektivni zastaralni rok iz dosedanjih 10 na 15 let v primerih, ko je bila zaradi napake na proizvodu povzročena škoda na zdravju posameznika, kar se je pokazalo v daljšem časovnem obdobju.

Podaljšanje objektivnega zastaralnega roka je pavšalno in ni utemeljeno z empiričnimi analizami, ki bi opravičevale tako podaljšanje. Po našem mnenju predlog PLD zato ne zagotavlja pravičnega ravnovesja med učinkovitim pravnim varstvom posameznikov ter zagotavljanjem pravne varnosti za podjetja. Posledično bi taka ureditev povzročila zvišanje zavarovalnih premij za podjetja, saj bi bili zavezanci izpostavljeni tveganju odškodninskih zahtevkov v daljšem časovnem obdobju. Tak učinek predvideva tudi sam predlagatelj, saj je v spremni oceni učinka predloga PLD dejansko predviden dvig premij zavarovanja odgovornosti za proizvode, kar pomeni dodatne stroške za podjetja ter vpliva na cenovno nekonkurenčnost proizvodov. V končni posledici navedeno vodi v dražje proizvode in nekonkurenčnost gospodarstva EU napram gospodarstvom tretjih držav. Zato predlagamo, da se ohrani veljavna ureditev, in sicer 10-letni objektivni zastaralni rok brez izjem.

4. Širitev nabora dejavnikov za določitev »napake« na proizvodu

Predlog PLD razširja nabor dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri oceni ali gre za proizvod z napako. Ta vključuje t.im. »upravičeno pričakovanje« potrošnika, da so programska oprema proizvoda in osnovni algoritmi zasnovani na način, da preprečujejo morebitno »rizično delovanje proizvoda« in posledično morebitno povzročitev škode. Predlog PLD namreč predvideva, da se pri oceni ali gre za izdelek z napako, upoštevajo tudi tveganja, ki izhajajo iz kibernetске varnosti, sposobnost proizvoda, da se sproti posodablja ter nadgrajuje programsko opremo.

Opozarjamo, da morajo v skladu s potrošniško zakonodajo EU proizvajalci že zdaj izpolnjevati celoten sklop regulativnih in varnostnih zahtev. Zdi se, da predlog PLD dopolnjuje ta pravila in dejansko postavlja nove koncepte odgovornosti povrh obstoječih regulativnih zahtev, zaradi česar obstaja tveganje, da bodo proizvajalci izpostavljeni vzporednim in prekrivajočim se režimom odgovornosti. To lahko privede do prekrivanja in protislovnih obveznosti na različnih področjih, kot so finančne storitve, zdravstvo, prevoz in varstvo podatkov.

Posebej pa je zaskrbljujoče, da bi skladno s predlogom PLD proizvajalci lahko bili odgovorni tudi za napačno uporabo proizvoda in sicer za namene, za katerega proizvod ni bil proizveden. To nalaga proizvajalcem nesorazmerno veliko breme, da vnaprej predvidevajo in ublažijo tveganja morebitnih zlorab oziroma napačne uporabe proizvoda, medtem ko že izpolnjujejo varnostne zahteve, ki so predpisane za proizvode in predvidevajo njihovo varno uporabo. Pod pogojem, da so proizvajalci sprejeli razumne ukrepe (npr. z ustreznimi navodili ali opozorili, če so upravičeni), je treba njihovo odgovornost izključiti (ali jo vsaj ne domnevati), zlasti, ko gre za napačno uporabo proizvoda, ki je odgovornost potrošnika ali celo za namerno zlorabo proizvoda.

Ne nazadnje, vključitev funkcije samoučenja proizvoda kot dejavnika za določitev napake proizvoda bi lahko vodila do tega, da bi bili razvijalci programske opreme, ki vključuje umetno inteligenco kaznovani zaradi zadev, ki so dejansko zunaj njihovega nadzora. Razlog je v tem, da rešitev in učinkov, ki jih razvije umetna inteligenca, ni vedno mogoče predvideti, kar je v bistvu intrinzični namen umetne inteligence (tj. avtonomno odločanje). Posledično bodo proizvajalci verjetno neradi omogočili sposobnost avtonomnega odločanja, kjer je odgovornost razširjena nad tisto, kar je razumno predvidljivo v času razvoja in komercializacije. Če bo

predlog PLD sprejet v sedanji obliki, bo kot tak proizvajalce odvrnil od omogočanja takšnih funkcij v proizvodih.

Da bi zagotovili, da proizvajalci niso izpostavljeni grožnji špekulativnih zahtevkov, koncept »napake« ne bi smel vključevati napačne uporabe (zlorabe) proizvoda oziroma bi moral predlog PLD vključevati podrobne kriterije, v katerih primerih bi lahko nastala odgovornost za »razumno predvidljivo« napačno uporabo (zlorabo) proizvoda. Prav tako bi moral koncept »napake« odražati nianse in zapletenost sistemov umetne inteligence s prilagodljivim pristopom, ki upošteva, v katerem je umetna inteligenca del procesa odločanja, ki ga vodi človek, ali deluje avtonomno. Dejstvo, da zaradi uporabe umetne inteligence nastane škoda, ne pomeni nujno, da ima proizvod napako, niti da odgovornost nosi proizvajalec sistema umetne inteligence.

5. Razširitev kroga odgovornih osubjektov v dobavni verigi

Proklamirani cilj predloga PLD je zagotoviti, da oškodovanci razpolagajo z izvršljivim zahtevkom tudi v primerih, ko ima proizvajalec sedež zunaj EU. Medtem ko veljavna direktiva 1985 že razširja odgovornost za napake na proizvodu tudi na uvoznike proizvodov v EU, pa predlagane spremembe PLD širijo odgovornost tudi na pooblaščen zastopnike, distributerje in v določenih okoliščinah tudi na spletne platforme. Glede na navedeno predstavlja predlog PLD bistveno razširitev kroga odgovornih subjektov v odnosu na veljavno ureditev.

Menimo, da proizvajalci ne bi smeli odgovarjati v okoliščinah, ko dejansko nimajo nadzora nad tveganjem, ki izhaja iz samega proizvoda ali ko je tveganje že prešlo na drugo stranko. Učinek predloga PLD bi posledično bil, da bi bili gospodarski subjekti s sedežem v EU, npr. zastopniki in distributerji, odgovorni za proizvode, ki se sicer tržijo v EU, vendar pa so bili proizvedeni izven EU in niso imeli vpliva na proizvodnjo. Uvedba tako obremenjujočih zahtev glede odgovornosti za subjekte nižje v dobavni verigi bo zadušila uvoz proizvodov v EU in posledično zmanjšala izbiro potrošnikov v EU.

Z vidika pravne predvidljivosti gospodarskih subjektov menimo, da bi bilo potrebno predlog revidirati na način, da bi se odgovornost za izdelek nanašala le na tiste subjekte, ki lahko obvladujejo tveganja, ki izhajajo iz samega proizvoda. EU bi se morala vzdržati razširitve odgovornosti na stranke, ki ne obvladujejo zadevnega tveganja.

6. Dokazno breme (nove domneve v korist tožnika in zahteve po razkritju)

Predlog PLD poenostavljeno in brez empirike predpostavlja, da posamezni kompleksni proizvodi s področja farmacije in proizvodi, ki uporabljajo nastajajoče digitalne tehnologije, tožnikom neupravičeno otežujejo dokazovanje vzročne zveze med napako proizvoda in morebitno povzročeno škodo. Predlog PLD predpostavlja tudi, da je vzročna zveza še težje dokazljiva v primeru sistemov umetne inteligence (npr. njihovo avtonomno vedenje), zaradi pomanjkanja zadostnih tehničnih informacij o proizvodih in storitvah umetne inteligence. Z namenom lažjega dokazovanja vzročne zveze med napako in škodo, predlog PLD tako določa *nove zahteve glede razkritja delovanja proizvoda* v obsegu, ki lahko vključujejo tudi informacije, ki predstavljajo poslovno skrivnost oziroma so varovane na podlagi intelektualne lastnine. Predlog PLD v členu št. 9 določa tudi dve novi pravni domnevi: *domnevo pomanjkljivosti proizvoda* in *domnevo vzročnosti*.

Zaradi novih zahtev po razkritju informacij in omenjenih pravnih domnev, bi v praksi lahko zadostovalo, da tožeča stranka zgolj postavi hipotetični zahtevek, s tem pa breme dokazovanja preloži na toženca, kar bi dejansko pomenilo obrnjeno dokazno breme (prenos bremena s

tožnika na toženca). Od toženih strank bi se posledično zahtevalo, da s predložitvijo občutljive poslovno-tehnične dokumentacije dokažejo, da napaka ne obstaja oziroma, da zadevni izdelek ni povzročil domnevne škode.

Takšna obveznost razkritja je sporna z vidika zagotavljanja zaupnosti teh podatkov, varovanja konkurenčnih prednosti podjetij in strateške negotovosti med konkurenti na trgu, ki predstavlja enega temeljev svobodne konkurence.

Predlog PLD tudi ne določa, na kakšen način oziroma s katerimi kriteriji naj sodišča ocenijo verjetnost vzročne povezave med napako proizvoda, ki vsebuje digitalno tehnologijo ter nastalo škodo. Tovrstna pravna negotovost pa predstavlja resne ovire za inovacije, razvoj izdelkov in gospodarsko rast v EU ter dodatna tveganja za naložbe v EU. Poleg tega, bi moral predlog PLD v primerih, ko se tožnik sooča z dokaznimi težavami v zvezi z umetno inteligenco, uvesti pristop t.im. »drseče lestvice« dokaznega bremena, ki je odvisno od tega, v kolikšni meri umetna inteligenca služi kot del procesa odločanja, ki ga vodi človek (v tem primeru bi morali veljati običajni dokazni postopki) ali deluje neodvisno. V slednjem primeru bi po našem mnenju morala biti odgovornost proizvajalca odvisna od stopnje predvidljivosti umetne inteligence, omejitev, ki jih njeni ustvarjalci ali uporabniki določijo, in predvidene pazljivosti, ki se uporablja za spremljanje njenega delovanja. Odgovorna oseba bi skladno z navedenim moral biti v tem primeru subjekt, ki ima največji nadzor nad tveganjem, povezanim z delovanjem umetne inteligence, in ki ima od njenega delovanja tudi gospodarske koristi. Glede na navedeno ocenjujemo, da bi morale biti sprejete rešitve, ki bi upoštevale razlike med vrstami tveganj, ki jih predstavljajo različne aplikacije umetne inteligence, in pravila posledično prilagoditi različnim pravnim položajem. To bi tistim, ki razvijajo in uporabljajo umetno inteligenco, omogočilo izvajanje obvladovanja tveganja na načine, ki najbolj ustrezajo primeru uporabe in profilu tveganja, navedeno pa bi pozitivno vplivalo tudi na vlaganje v razvoj proizvodov.

Kadar je dokazno breme obrnjeno, bi morala obstajati tudi zahteva za tožnike, da razkrijejo ustrezne dokaze, ki bi lahko podprli obrambo. Za toženca bo denimo težko dokazati alternativno razlago za poslabšano zdravstveno stanje, razen če ima dostop do tožnikove zdravstvene dokumentacije.

Ureditev v predlogu PLD je še posebej obremenjujoča za mala in srednja podjetja (MSP) ter zagonska (*start-up*) in hitro rastoča (*scale-up*) podjetja, na katerih temelji enotni trg EU. To je v nasprotju z lastnimi cilji EU na področju MSP politik, zlasti tistih v okviru t.im. »SME relief package«, ki predvideva, da je treba pri vsakem predpisu posebej proučiti, kak učinek bo imel na MSP. MSP namreč nimajo človeških, materialnih in drugih resursov, da bi lahko izvajala zapletena pravna pravila predloga PLD, predvsem pa prenesla nesorazmerno večja poslovna tveganja, ki jim jih nalaga predlog PLD. Prav tako MSP v praksi niso sposobna skladno s predlogom PLD dokazovati (po sistemu *de facto* obrnjenega dokaznega bremena), da niso odgovorna za kakršno koli škodo, posledično pa bi bil ogrožen njihov potencial za rast in čezmejno delovanje, v skrajnem primeru pa tudi njihovo poslovanje.

Vedno večja tehnološka kompleksnost proizvodov po našem mnenju ne sme predstavljati *avtomatičnega* razloga za *de facto* prenos dokaznega bremena iz tožeče na toženo stranko. Zato vztrajamo, da nova ureditev ohrani dosedanje načelo, in sicer da mora oškodovanec dokazati napako na proizvodu, nastalo škodo in vzročno zvezo med njima brez izjem. Le tak pristop zagotavlja ustrezno pravno varnost proizvajalcev pred špekulativnimi zahtevki in zlorabo sistema kolektivnih tožb v EU. Glede na navedeno zastopamo stališče, da naj se ključni instituti civilnega prava kot so napaka na proizvodu, nastala škoda ter vzročna zveza med njima, ki ju mora dokazati tožnik, brez izjem ohranijo tudi v prihodnje. Ta načela so temeljni elementi vsakega pravnega sistema in pravne varnosti ter vzdržujejo krhko ravnovesje

med interesi proizvajalcev in potrošnikov, ki je garant spodbude za inovacije, razvoj in vsesplošni napredek.

7. Tveganje za spodbujanje nedobrovernega pravedanja in kolektivnih tožb

Predlog PLD med drugim določa, da se lahko pravice oškodovancev uveljavljajo tudi s kolektivnimi tožbami. Spremembe, predvidene v predlogu PLD (kot so stroge zahteve glede razkritja informacij, *de facto* obrnjeno dokazno breme v določenih primerih, razširitev področja uporabe direktive na nepremoženjsko škodo, odprava minimalnega vrednostnega praga škode, podaljšanje objektivnega zastaralnega roka na 15 let itn.), bodo v praksi povečale število špekulativnih zahtevkov in kolektivnih tožb.

V skladu s predlogom PLD bodo tako tožniki lahko vložili kolektivne tožbe v skladu z Direktivo o zastopniških tožbah (RAD) ali nacionalnih zakonov. Po našem mnenju mora zato EU nujno zagotoviti, da države članice najdejo ustrezno ravnotežje med omogočanjem zakonitih pravnih sredstev za potrošnike ter varovanjem podjetij pred zlorabami sodnih postopkov v okviru kolektivnih tožb, vključno s strožjo regulacijo financiranja kolektivnih tožb s strani tretjih oseb (*third-party litigation funding*).

Glede na navedene strokovne argumente predlagamo, da pristojno ministrstvo predloge in pripombe GZS smiselno upošteva in jih vključi v skupno stališče Republike Slovenije ter ga ustrezno zagovarja na evropski ravni. Prosimo vas tudi za povratne informacije glede končnega stališča Republike Slovenije do navedene tematike. Za dodatna pojasnila in nadaljnje sodelovanje smo vam na voljo.

Pripravila:
Barbara Gnilšak, Pravna služba GZS

mag. Marko Djinović
Izvršni direktor GZS

V vednost:

- G. David Brozina, Veleposlanik - namestnik stalnega predstavnika, predstavnik v COREPER , Stalno predstavništvo RS pri Evropski Komisiji v Bruslju, e-mail: david.brozina@gov.si

Stališče je javno objavljeno na spletni strani GZS: www.gzs.si